

MESTTECHNIEK | NAUWKEURIGHEID BOVEN SNELHEID

Nog veel winst te halen met juiste bemesting

PIETER STOKKERMANS

Door te focussen op de juiste omstandigheden en werkwijze van bemesten, is veel winst te behalen. Niet alleen op het gebied van ammoniakemissie, maar ook door een hogere opbrengst en het besparen op de kunstmestgift.

Bij de huidige vorm van bemesten is precisie belangrijk, weet Herman Krebbers van Delphy. Hij is mechanisatie-expert van ‘Bemest op z’n best’. Dit innovatieprogramma richt zich op het halveren van de ammoniakemissie bij de toediening van mest in de landbouw. Daar valt in zijn ogen nog veel winst te behalen, vooral in de veehouderij.

‘Je kunt wel in de stal en met het voer alles doen om de ammoniakemissie te beperken, dan is het vreemd wanneer je die ammoniak door onjuist uit te rijden alsnog laat vervluchtigen. Vooral in de eerste vier tot zes uur na toediening heb je met de ammoniakemissie te maken. Maar dit is van veel factoren afhankelijk. Hoeveel ammoniak zit er in de mest, hoe is de netheid van werken, maar denk ook aan de weersomstandigheden’, legt Krebbers uit.

Terwijl de Delphy-expert het belang van het op de juiste manier bemesten groot vindt, schat hij in dat een kwart tot de helft van de veehouders hier onvoldoende aandacht voor heeft.

‘Goede boeren zeggen tegen de loonwerker: ‘Leg de mest met het zodebemesten netjes in de sleuf.’

Maar er zijn ook boeren die zo goedkoop mogelijk willen bemesten. Als de loonwerker harder kan rijden, is hij eerder klaar. Hij wordt vaak per uur betaald’, stelt Krebbers. ‘Dit harder rijden kan door de sleuf iets ondieper te maken, dat kost minder trekkracht en zo minder brandstof.’

Dat sneller uitrijden kan volgens Krebbers over alle percelen bezien wellicht 150 tot 200 euro aan kosten besparen. ‘Daar staat tegenover dat je een deel van de stikstof kwijt bent en de koeien het gras niet vreten. De mest komt immers buiten de gleuf en droogt op. Vaak is het gras langs de sleuf verdord onder de mest en komt het niet terug. Je ziet het jaar erna aan de strepen nog waar is bemest. Elders groeit de mest met het gras omhoog, wat het gras tijdens het beweiden of na het inkuilen minder smakelijk maakt.’

WEERSOMSTANDIGHEDEN

Belangrijk bij het op de juiste manier aanbrengen van mest is de weerssituatie, weet Krebbers: ‘Het is goed om dit vlak voor een bui te doen. Door de regen lost de mest snel op en trekt deze de grond in. Hierdoor heb je minder ammoniak en dus ook minder stank.’

Daarbij komt volgens Krebbers dat hoe meer wind er staat en hoe warmer het is, des te meer ammoniakemissie ontstaat. ‘Er komt evenwicht tussen ammoniak boven en in de mest. Wanneer de wind de ammoniak wegblaast, wordt dit evenwicht weer op peil gebracht door vervluchtiging.’ Hij vindt het lastig om in te schatten hoeveel extra emissie er ontstaat door wind. ‘De ene wind is de andere niet. Soms heb je ook windstoten.’

Mocht er geen regen worden voorspeld, dan is het een optie om de mest te mengen met water. ‘Als het droog is, groeit het gras ook niet. Maar wil je toch aan de slag, dan is mengen mogelijk. Optimaal is een deel mest met een deel water. Bij voorspelde droogte zijn zelfs twee delen water met een deel mest een optie. Mits het niet over de sleufjes loopt’, vertelt de Delphy-expert.

Bij twee delen water is de mest volgens Krebbers goed te verpompen en trekt deze sneller de grond in. ‘Door de verdunning is ook een hogere rijsnelheid mogelijk. Ik schat dat het bij de verhouding tussen drijfmest en water van één op één tot ongeveer 1 euro per kuub mest extra kost, je hebt toch het dubbele aantal kuubs. Bij bemesten met een slangenaanvoer is het nauwelijks duurder. Hierbij is toch water nodig, terwijl het ook bij minder draagkracht gemakkelijk bemest.’

Krebbers ziet dat vooral op klei- en veengrond een sleepslangstelsel wordt gebruikt. ‘Het opentrekken van de zode door de zodebemester kan tot veel schade leiden.’

Dat water een positief effect heeft op de ammoniakemissie, weet Kreb-

Bij nauwkeurig bemesten is de mest nauwelijks te zien.

Foto: ‘Bemest op zijn best’

Ondiepere sleuf kost gras en maakt voer minder smakelijk

bers ook: ‘Terwijl je bij bovengronds uitrijden op 68 procent ammoniakemissie zit, kom je zonder verdunning bij de sleepvoet uit op 26,4 procent en bij de sleufkouter op 21,7 procent. Bij de verplichte toediening met water kom je op 17 procent, dat is op hetzelfde niveau als bij de zodebemester zonder water.’

Voorzitter Zwier van der Vegte van de werkgroep ‘Demo en praktijk’ binnen het programma rekent

voor: ‘In 1 kuub mest zit 4 kilo stikstof. Daarvan is 2 kilo organisch gebonden en 2 kilo mineraal. Die laatste kan vervliegen. Wanneer de 17 procent van die 2 kilo vervluchtigt, zoals bij goed zodebemesten, kom je uit op 340 gram stikstof via ammoniak. Bij het bovengronds uitrijden met de ketsplaat zit je dus op 1,4 kilo.’

20 KILO STIKSTOFREDUCTIE

Van de Vegte schat in dat het onnauwkeurig bemesten, afhankelijk van de mate van onnauwkeurigheid, ergens tussen de 340 gram en 1,4 kilo zit. ‘Bij 250 kilo stikstof uit drijfmest blijkt dit te leiden tot 20 kilo stikstofreductie.’

De werkgroepvoorzitter verwacht dat dit bij 170 kilo stikstof per hectare, dus zonder derogatie, en gemiddelde weidegang teruggaat naar maximaal 15 kilo emissiereductie per jaar. ‘Bij een kunstmestprijs van 3 euro per kilo stikstof is dat 45 euro per hectare per jaar.’ Dit is voldoende reden om netjes te bemesten, geeft Van de Vegte aan.

Innovatieprogramma ‘Bemest op z’n best’

Bij het innovatieprogramma ‘Bemest op z’n best’ wordt ernaar gestreefd de ammoniakemissie te halveren door innovaties en praktische oplossingen te ondersteunen, draagvlak te creëren voor innovaties en zorgvuldig te werken. ‘We kijken samen met leveranciers naar innovatieve ideeën, zoals een aandrukrol na de zodebemester. Met de acht kansrijkste ideeën gaan we verder met ontwikkelen en onderzoeken, door Wageningen University & Research’, vertelt Herman

Krebbers van het programma. ‘Belangrijk daarbij is dat de innovaties praktisch toepasbaar zijn, zodat ondernemers hiermee aan de slag kunnen.’ Verder wordt gekeken naar het draagvlak onder ondernemers. Zo is vorig jaar een aantal demonstraties gegeven, zoals 9 maart bij Aeres Farms in Dronten. ‘Daarnaast willen we ‘farmwalks’ organiseren, waarbij we met boeren het land ingaan om het effect van de bemesting te bekijken’, aldus Krebbers.